

רבא אמר רוב עם הארץ מעשרין הן - said, most laymen do tithe רבא

OVERVIEW

רבא claims that there is no real concern that the עם הארץ will give him untithed produce for most עמי הארץ do tithe. תוספות reconciles this with a seemingly contradictory statement.

asks: תוספות

ואם תאמר האמרינן בפרק בתרא דסוטה (דף מח,א) שיוחנן כהן גדול גזר על הדמאי¹ –
And if you will say; how can רבא state that the עם הארץ מעשרין רבא, for the גמרא
states in the last פרק of סוטה that מסכת סוטה "ג"ג decreed regarding יוחנן כה"ג -
לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד –
Because he sent agents throughout the entire boundaries of ישראל and he
realized that the people only separated גדולה תרומה and nothing else;
indicating that the עמי הארץ were not מעשר²!

answers: תוספות

ויש לומר דהכי קאמר שלא היו מפרישין כולם אלא תרומה גדולה –
And one can say; this is what the גמרא meant when it said לא היו מפרישין
- תרומה גדולה only מפריש that all the people were, אלא תרומה גדולה בלבד
אבל רובן היו מעשרים –
However (only) a majority would tithe, but not everyone.

anticipates a question: תוספות

והא דחשו הכא טפי למיעוט מבמקום אחר³ –
And why were the חכמים concerned here for a minority more than in
other instances; where usually we are not concerned for a minority –

responds: תוספות

משום דהויא מיעוט דשכיח טובא והיו הרבה נכשלים –
Because it was a minority that was very common and many people were
negatively affected by this, for they ate טבל.

¹ דמאי refers to the produce of an ע"ה whom we suspect that he did not tithe and therefore one is obligated to tithe it מדרבנן.

² See 'Thinking it over'.

³ There is an accepted general rule that we always follow the majority; why is this case an exception?

concludes: תוספות

ומה שקשה דאביי ודרבא אדרבא –

And regarding the difficulty of the contradictions from אביי to אביי and from רבא to רבא,⁴ that -

מפורש בפרק ב' דכתובות (דף כד,א ושם⁵) גבי חיישינן לגומלים:

is explained in second פרק of מסכת כתובות in regards to the discussion whether we are concerned for reciprocal interests.

SUMMARY

All people separate תרומה, and even though a majority tithe, nevertheless we consider the produce of the עמי הארץ דמאי because a large minority does not tithe, which affects many people.

THINKING IT OVER

It appears from תוספות [initially] that יוחנן כה"ג realized that people gave only תרומה and not מעשר.⁶ However, in the גמרא סוטה (which תוספות cites) it reads; 'ומעשר ראשון ומעשר שני מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין'. What therefore is the question; רבא merely interpreted that רוב מקצתן מעשרין וכו' meant that רוב were מעשר?!⁷

⁴ In our גמרא it seems that רבא embraces the סברא that רוב ע"ה מעשרין, while אביי does not. In כתובות (כד,א) there is a מחלוקת regarding two people each testifying that the other is a כהן; where יהודה ר' maintains that we do not believe them, for חיישינן לגומלין, while the רבנן maintain we believe them for חיישינן לגומלין. The גמרא contradicts this with another מחלוקת regarding two donkey drivers who each testify that the produce of the other is מעושר; where יהודה ר' maintains we believe them (לא חיישינן לגומלין) and the רבנן maintain we do not believe them (חיישינן). אביי answered that generally יהודה ר' is חייש לגומלין, however by מעשר since רוב ע"ה מעשרין so we were lenient (in this case אביי is embracing the concept of מעשרין, not like here). In מס' גיטין סא,א there is a contradiction between the רישא and סיפא of the משנה, so אביי answered that we are lenient in the סיפא since רוב ע"ה מעשרין, while רבא offers another answer; in contradiction to their opinions here. תוספות there and in כתובות basically answers that all agree that רוב ע"ה מעשרין הן, they merely argue when we can apply this רוב in order to be lenient.

⁵ See תוספות there אביי ד"ה רבא and ד"ה אביי.

⁶ See footnote # 2.

⁷ See מגדים חדשים.